

Diverse buskar och träd
Skadedjur

FRUKTBLADSTEKEL OCH LINDBLADSTEKEL

Skador av dessa bladsteklar uppträder oftast mycket lokalt och sporadiskt. Angreppen är oftast helt betydelselösa vad gäller tillväxt och utveckling men förfular växterna avsevärt. De skador som de två arternas larver orsakar på bladen är nästan identiska. Fruktsbladstekelns larver lever emellertid på bladens översida till skillnad mot lindbladstekelns larver som lever på bladens undersida.

FRUKTBLADSTEKEL

Fruktsbladstekeln (*Caliroa cerasi*) uppträder i större delen av vårt land. Larverna lever på träd och buskar inom familjen rosväxter, t.ex. hagtorn (*Crataegus*), körsbär, plommon (*Prunus*), päron (*Pyrus*), rönn (*Sorbus aucuparia*), oxel (*S. intermedia*) och slån (*Prunus spinosa*).

Skadebild

Larverna äter endast på översidan av bladen. Skadorna omfattar översidans epidermis och mesofyllet, medan undersidans epidermis förblir orörd. En genomskinlig hinna bildas, s.k. fönsternag. Angreppen kan bli så kraftiga att bladen fullständigt skeletteras, rullar ihop sig, torkar och faller av.

Biologi

Den fullbildade stekeln är 4–6 mm lång, svart och glänsande. De främre skenbenen är gulbruna. Vingarna är gråaktigt genomskinliga med ett tydligt brunt tvärband.

Steklarna börjar komma fram i juni. Hanar är sällsynt förekommande och fruktsbladstekelns utveckling är typiskt partenogenetisk (honan reproducerar sig utan föregående befruktning).

Honan sticker in äggen från undersidan av bladen så att de hamnar under epidermis på bladöversidan. Oftast läggs 2–5 ägg på samma blad. På bladöversidan bildas en liten blåsa ur vilken larven efter 1–2 veckor kryper ut. Den nykläckta larven är blekt vitgul men blir efter några dagar gulgrön och täckt med ett tjockt lager glänsande kolsvart slem, som ger den ett snigelliknande utseende. Kroppens form (päronformad) och färg påminner

även om ett grodyngel. Vid sista hudömsningen försvinner slembeläggningen. Larven är 8–10 mm lång. Den fullvuxna larven faller ned till marken och bildar en svart kokong ca 10 cm under jordytan.

Troligen förekommer två generationer i Sverige. När andra generationens honor kommer fram börjar de omedelbart att lägga ägg och larverna kommer fram i augusti–början av september. Den andra generationens larver förpuppar sig följande vår.

Bildrättigheter saknas

Bildrättigheter saknas

Skador av lindbladstekelns larver. Larverna lever på bladens undersida.

LINDBLADSTEKEL

Lindbladstekelns (*Caliroa annulipes*) larver lever främst på lind men kan även angripa bok, björk, ek och träd och buskar inom släktet *Salix*.

Skadebild

Larverna äter endast på bladets undersida. Översidans epidermis förblir orörd men brunfärgas och torkar. Vid kraftiga angrepp torkar bladen och faller av.

Biologi

Den fullbildade stekeln är 7–8 mm lång. Kroppen är svart. Vingarna är också mörka men tydligt genomskinliga utom vid vingspetsen. Honan har delar av bakbenen vita (basen på skenbenen och den innersta fotleden).

Steklarna kommer fram på våren. Honan sticker in äggen i bladen. Den nykläckta larven är vitaktig med svart huvud. Efter några dagar får kroppen en blekt gul färg och är täckt med ett gulaktigt slem och huvudet är brunsvart. Kroppen är päronformad, blank och genomskinlig (innehållet i tarmkanalen är synligt). Larven är 10–12 mm lång.

Troligen förekommer två generationer i Sverige. Se för övrigt under fruktbladstekelns biologi.

Åtgärder

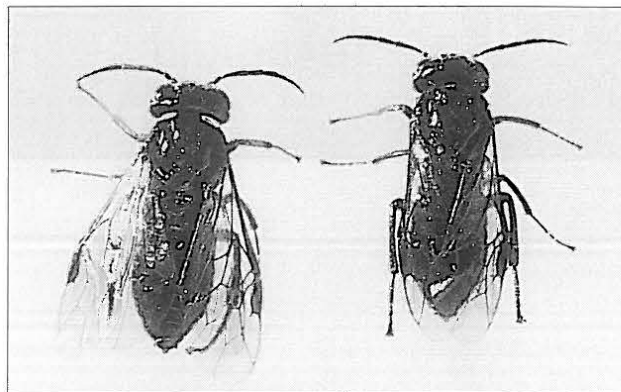
Fritidsodling

På unga, låga träd och buskar plockas angripna blad av snarast möjligt. Man kan också försöka avlägsna larverna genom att spruta växterna med vatten (hårt tryck).

Yrkesodling

Fruktbladstekeln är normalt inget problem i kommersiella fruktodlingar, där kemiska bekämpningar mot andra skadeinsekter utförs.

Vid riklig förekomst i plantskolor bör både fruktbladstekeln och lindbladstekeln bekämpas. Kemisk bekämpning mot larverna kan göras med en för ändamålet godkänd pyretroid.

Fullbildade fruktbladsteklar är svarta, glänsande och 4–6 mm långa. Foto: Karl-Fredrik Berggren.

Litteratur

- Alford, D. V. 1991. *A Colour Atlas of Ornamental Trees, Shrubs & Flowers*. Wolfe Publishing Ltd. England.
- Carl, K. P. 1972. On the Biology, Ecology and Population Dynamics of *Caliroa cerasi* (L.) (Hym. Tenthredinidae). *Z. ang. Ent.* 71, 58–83.
- Heinze, K. 1978. *Leitfaden der Schädlingbekämpfung. Band II*. Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft MBH. Stuttgart.
- Säll, C. 1987. Fruktbladstekeln - *Caliroa cerasi*. *Faktablad om växtskydd, 136 T*. SLU, Uppsala.
- Tullgren, A. 1929. *Kulturväxterna och djurvärlden*. Alb. Bonniers Förlag. Stockholm.

Text: Maj-Lis Pettersson
SLU, Inst. för entomologi
Box 7044, 750 07 Uppsala
Tel: 018-67 23 47
Fax: 018-67 28 90
e-post: Maj-Lis.Pettersson@entom.slu.se

Mars 2000 rev.

Illustrationer: Tomas Lagerström, där inget annat anges.

Faktablad om växtskydd utges inom områdena Jordbruk och Trädgård

Faktabladen kan beställas som årsabonnemang, komplett serie eller enstaka exemplar.

Eftertryck av denna publikation är förbjudet enligt lag. Den som vill mångfaldiga något av innehållet måste först få tillstånd från SLU. Tel 018-67 23 66 (jordbruk) resp. 018-67 23 47 (trädgård).

ISSN 0281-8566

© Sveriges lantbruksuniversitet

Ansvarig utgivare:
redaktör:

Jordbruk: Roland Sigvald
Trädgård: Maj-Lis Pettersson
Jordbruk: Eva Twengström
e-post: Eva.Twengstrom@evp.slu.se
Trädgård: Maj-Lis Pettersson
e-post:
Maj-Lis.Pettersson@entom.slu.se

Hemsida:

<http://www.entom.slu.se>

Distribution:

SLU Publikationstjänst
Box 7075, 750 07 Uppsala
Tel. 018-67 11 00
Fax. 018-67 28 54
e-post. publikationstjanst@slu.se